

Vasa stad
Grundläggande utbildning

**VERKSAMHETSPLAN
FÖR MORGON- OCH EFTERMIDDAGS-
VERKSAMHET INOM DEN GRUNDLÄGGANDE
UTBILDNINGEN**

2016

Vasa stad

Verksamhetsplan för morgon- och eftermiddagsverksamhet inom den grundläggande utbildningen från och med 1.8.2016.

En kommun som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet ska godkänna en verksamhetsplan för morgon- och eftermiddagsverksamhet som avses i lagen om grundläggande utbildning, 8 a kap. (628/1998). Planen ska utarbetas utgående från grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen (2011) och de lokala förhållandena.

Verksamhetsplanen för morgon- och eftermiddagsverksamheten i Vasa stad är godkänd i nämnden för småbarnsfostran och grundläggande utbildning; i finskspråkiga sektionen 13.4.2016 § 16 och i svenskspråkiga sektionen 14.4.2016 § 15.

Verksamhetsplanen träder i kraft 1.8.2016.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Principer för ordnande av verksamheten	2
1.1 Målsättningar för morgon- och eftermiddagsverksamhet	2
1.2 Verksamhetens omfattning och verksamhetstid	3
1.3 Ansökan till verksamheten	3
1.4 Verksamhetsavgifter	3
1.5 Förbindelse och uppsägning	4
1.6 Mellanmål, förflyttningar och försäkringar	4
1.7. Barn som behöver stöd	5
1.8 Verksamhetsenheter	5
2. Eftermiddagsvårdens centrala innehåll	6
2.1 Uppgörande av verksamhetsplaner för enheterna	7
3. Organisering av verksamheten	7
3.1 Skolan	7
3.2 Arbets- och ansvarsfördelningen med serviceproducenterna	8
4. Samarbete och information	8
4.1 Samarbete med hemmen	8
4.2 Samarbete med skolan	8
4.3 Samarbete med olika förvaltningar	9
4.4 Det yrkesövergripande samarbetet	9
4.5 Nätverkssamarbete	9
5. Personal	9
5.1. Ledarna	9
5.2 Verksamhetsgrupper	10
5.3 Fortbildning, introduktions- och läroavtalsutbildning för ledarna	10
6. Budget	11
7. Uppföljning och utvärdering	11
7.1 Utvärdering	11
7.2 Uppföljning och statistik	11
8. Marknadsföring och sponsring	12
9. Avtal med serviceproducenterna	12
10. Tyngdpunktsområden	12
11. Verksamhetsplanens ikraftvarande	13

1. Principer för ordnande av verksamheten

Med morgon- och eftermiddagsverksamhet avses ledd verksamhet för elever enligt lagen om grundläggande utbildning som en kommun ansvarar för i sin helhet. Kommunen kan anordna verksamhet själv eller upphandla som köpservice samt få statsbidrag för.

Enligt lagen om grundläggande utbildning bestämmer Utbildningsstyrelsen om morgon- och eftermiddagsverksamhetens mål och centrala innehåll genom att fastställa grunder för verksamhetsansökan. Morgon- och eftermiddagsverksamheten bör anordnas enligt dessa grunder som trätt i kraft 1.8.2011.

Det är frivilligt för kommunerna att ordna morgon- och eftermiddagsverksamhet. Om kommunen ordnar eller skaffar morgon- och eftermiddagsverksamhet ska verksamheten, i den omfattning staden beslutar, erbjudas eleverna i årskurs ett och två och de elever i övriga årskurser som fått beslut om särskilt stöd enligt lagen om grundläggande utbildning. I det fallet beviljas kommunen statsandel för verksamheten.

I Vasa ordnas morgon- och eftermiddagsverksamheten både som grundläggande utbildningens egen verksamhet och som av kommunen stödd verksamhet. De serviceproducenter som i samarbete ordnar verksamhet iakttar de bestämmelser som finns i lagen om grundläggande utbildning och grunderna samt de villkor som ingår i verksamhetsplanens avtal.

1.1 Målsättningar för morgon- och eftermiddagsverksamhet

Den samhälleliga utgångspunkten med morgon- och eftermiddagsverksamheten inom grundläggande utbildning är att garantera en trygg uppväxtmiljö före och efter skoldagen. Verksamheten ska stöda barnens tillväxt och utveckling, skapa grunder för goda fritidsvanor och -aktiviteter samt stöda familjerna och skolan i fostranarbetet. Med verksamheten strävar man också efter att främja jämlikheten och delaktigheten i samhället samt förhindra utslagning. Miljön ska vara trygg och barnen får inte utsättas för mobbning, trakasserier eller våld.

Verksamheten bygger på värdegrunden för den grundläggande utbildningen, som omfattar mänskliga rättigheter, jämlikhet, demokrati, bevarande av naturens mångfald och omgivningens livskraft samt tolerans för kulturell mångfald. Verksamheten ska på samma sätt som den grundläggande utbildningen främja social gemenskap, ansvarskänsla och respekt för individens rättigheter och friheter.

Morgon- och eftermiddagsverksamhetens uppgift är att främja barnens helhetsmässiga välbefinnande:

- ☞ att erbjuda barnen ledd fritidsverksamhet
- ☞ att stödja barnens uppväxt och utveckling
- ☞ att stödja barnens skolgång och lärande
- ☞ att ingripa tidigt och att ge social bekräftelse

Morgon- och eftermiddagsverksamheten har en speciell karaktär, eftersom den grundar sig på frivillighet och sker under barnens fritid. I grunderna betonas lek, skapande verksamhet och betydelsen av positiva upplevelser för skolelever. Morgon- och eftermiddagsverksamheten ska utgöra en sammanhängande och mångsidig helhet, som ska ge möjlighet till social växelverkan, estetiska upplevelser samt rörelse och utomhusvistelse, glädje

och rekreation samt också läsläsning. Ett smakligt mellanmål och en trivsamt miljö ökar känslan av välbefinnande.

1.2 Verksamhetens omfattning och verksamhetstid

Morgon- och eftermiddagsverksamhet erbjuds elever i åk 1 och 2 som gruppverksamhet samt elever i övriga årskurser som fått beslut om särskilt stöd enligt lagen om grundläggande utbildning.

Barnet och barnets vårdare har inte subjektiv rätt att få service inom morgon- och eftermiddagsverksamheten enligt lagen om grundläggande utbildning. Verksamhetsstället kan beviljas om båda vårdnadshavarna arbetar eller studerar eller det finns en annan särskild orsak för behovet. Då behövs en utredning eller uppskattning av behovet av en sakkunnig som känner till barnets situation, utöver vårdnadshavarnas uppskattning.

Morgon- och eftermiddagsverksamhet ordnas minst 760 timmar per läsår (i snitt 4h/dag) i enlighet med lagen om den grundläggande utbildningen. Verksamhet ordnas under skoldagar under tiden kl. 8–16 (morris kl. 8-9, eftis kl.12-16). Familjerna kan utnyttja den tid som erbjuds enligt egna behov. Om en skoldag infaller på lördag ordnas ingen verksamhet. En förutsättning för att ordna verksamhet är att det finns minst 10 barn per enhet som under ansökningstiden anmälts till verksamheten.

1.3 Ansökan till verksamheten

En plats i morgon- och eftermiddagsverksamhet söks för ett läsår i gången elektroniskt via Wilma-programmet. Information om morgon- och eftermiddagsverksamhet finns på Vasa stads internet-sidor. Därtill får nybörjarnas vårdnadshavare Wilma-koder och information om morgon- och eftermiddagsverksamheten också per brev. De elever som redan är med i verksamheten får information från sin egen enhet. Ansökningstiden är fr.o.m. tiden för anmälan till skolan t.o.m. mitten av februari månad.

Utgående från de ansökningar som lämnats in tas beslut om grupper för läsåret. Också de ansökningar som lämnats in efter ansökningstidens slut beaktas och barnet får komma med om det finns rum i gruppen och om de övriga verksamhetsförutsättningarna tillåter det. Om man så önskar kan man köa för en plats. Platser beviljas i den ordning det blir lediga platser. På motiverade grunder är det möjligt att söka till verksamheten också under pågående verksamhetsperiod.

Om det kommer fler sökande till ett verksamhetsställe inom utsatt tid än vad det finns platser kommer eleverna i åk. 1 samt de elever vars båda föräldrar arbetar eller studerar i första hand. Vid behov används lottning.

1.4 Verksamhetsavgifter

Kommunen beslutar om de månadsavgifter som ska tas för morgon- och eftermiddagsverksamheten, som för 760 timmar får vara högst 160 euro enligt lagen. Verksamhetsavgiften för läsåret 2016–2017 är 100 € i månaden enligt beslutet som nämnden för småbarnsfostran och grundläggande utbildning fattade 20.1.2016 § 3. Månadsavgiften uppbärs för verksamhet som ordnas i snitt fyra timmar/skoldag mellan kl. 8.00–16.00. Ingen separat avgift tas för morgonverksamheten.

Skolornas lov, månadernas längd eller närvarodagarna påverkar inte avgiftens storlek. Ingen avgift tas för dagarna i juni. Verksamhetsavgiften omfattar handledning, material och mellanmål.

Deltagaravgift tas för månad som barnet deltar i morgon- och eftermiddagsverksamheten. Om barnet p.g.a. sjukdom är frånvarande mera än 10 verksamhetsdagar/månad tas hälften av avgiften. Om barnet p.g.a. sjukdom är frånvarande hela kalendermånaden tas ingen avgift. Om barnet av någon annan orsak inte deltar i verksamheten under hela kalendermånaden, tas halva månadsavgiften. Frånvaro ska på förhand meddelas gruppens ledare.

Avgiften bör på ansökan undanröjas eller den kan nedsättas om familjen har ekonomiska svårigheter (utkomststöd) eller om faktorer förknippade med barnets vård förordar det. Om morgon- och eftermiddagsvård har nämnts som en rehabiliterande verksamhet i omsorgsprogrammet för ett barn med funktionshinder tas ingen avgift. Beslut om att ingen klientavgift ska tas beviljas retroaktivt högst från början av terminen. En skriftlig anhållan om befrielse från avgift ska sändas till serviceplaneraren.

Faktureringen för kommunens egna enheters sköts centraliserat av verket, serviceproducenterna tar själva sina avgifter av familjerna. Verksamhetsavgiften kan indrivnas utan domslut eller beslut så som det är stadgat i Lag om indrivning av skatter och avgifter i ut-sökningsväg (367/1961).

1.5 Förbindelse och uppsägning

Morgon- och eftermiddagsverksamhet beviljas för hela läsåret. Familjen förbinder sig med sin ansökan att betala verksamhetsavgifterna. Information till de valda ges innan skolåret slutar. Om den beviljade platsen inte tas emot, ska serviceplaneraren meddelas om detta före mitten av juni. Halva augusti månads avgift tas för en plats som inte annullerats.

En plats inom morgon- och eftermiddagsverksamhet sägs upp skriftligt. Uppsägningstiden är minst en månad. Faktureringen fortsätter till fullt belopp till slutet på den månad som följer på uppsägningsmånaden.

Vårdnadshavaren förbinder sig till verksamheten minst för höstterminen dvs. till slutet av december. I en uppsägningssituation under hösten kan en fullständig befrielse från avgift efter uppsägningsmånaden fås av följande orsaker: flytt från orten, en ekonomisk förändring i familjesituationen (bl.a. arbetslöshet, alterneringsledighet, moderskapsledighet). I annat fall tas efter uppsägningsmånaden hälften av avgiften till terminens slut.

Om vårdnadshavaren vill säga upp platsen för vårterminen ska detta göras senast 30.11. På så sätt träder ändringarna i kraft från början av januari. På vårterminen sker uppsägningen enligt uppsägningstiden (1 månad).

1.6 Mellanmål, förflyttningar och försäkringar

Ett barn som deltar i morgon- och eftermiddagsverksamhet ska enligt lagen om grundläggande utbildning serveras ett mellanmål. Mellanmålet ingår i verksamhetsavgiften. Mellanmålen är planerade att vara mångsidiga och omväxlande på så sätt att nationella näringsrekommendationer följs. För planering och förverkligande av mellanmålet svarar för stadens egna enheters del Vasa matservice. Mellanmålet avnjuts utan brådska i skolans matsal med iakttagande av goda seder. Om serviceproducenten själv tillreder mellanmålet iakttas hälsoinspektörens anvisningar gällande planen för egen kontroll.

Staden ordnar inte transport till morgon- och eftermiddagsverksamheten eller hem därifrån. Med undantag de elever som hör inom specialomsorgslagen och som har omsorgsprogrammet.

Barnen förflyttar sig till eftermiddagsverksamheten direkt efter skoldagens slut. Om verksamheten inte ordnas i skolans utrymmen, undervisas barnen i hur man tar sig dit under de första skoldagarna. Barnen kan gå ur gruppen för att delta i skolans klubbar, gå hem eller vänta på vårdnadshavaren efter att verksamheten är slut. Barnet är försäkrat också under den tiden.

Vasa stad har en frivillig gruppolycksfallsförsäkring som täcker de omedelbara kostnaderna för olycksfall som sker i morgon- och eftermiddagsverksamheten. Försäkringen gäller dock bara omedelbar vård som ges inom den offentliga hälsovården (hälsocentralen, centralsjukhuset). Serviceproducenterna ska sköta om att försäkra alla de barn som deltar i verksamheten mot olycksfall. Försäkringen ingår i verksamhetsavgiften.

1.7 Barn som behöver stöd

Enligt lagen om grundläggande utbildning har de som deltar i utbildning rätt att få tillräckligt stöd för växande och lärande genast när behov uppstår. Enligt lagen och de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen kan det stöd som eleverna får delas in i allmänt, intensifierat och särskilt stöd. De är stödformer som till sin omfattning och längd är olika. Morgon- och eftermiddagsverksamheten kan vid behov vara en del av det stöd som en elev får för lärande och skolgång i den grundläggande utbildningen. Elever som fått beslut om särskilt stöd har rätt att söka till morgon- och eftermiddagsverksamhet under hela den grundläggande utbildningen. Med vårdnadshavarens tillstånd kan också ledaren delta i uppgörande av barnets plan för lärande eller individuella plan för lärande.

Elever som behöver särskilt stöd kan delta i vanlig eftermiddagsverksamhet med hjälp av sina skolgångsbiträden eller så ordnas det för dem vid behov små verksamhetsställen i skolans utrymmen. Grundläggande utbildning svarar för eftermiddagsverksamhet för alla svenskspråkiga årskurser och för de finskspråkiga årskurserna 1–2 då det gäller barn med handikapp och autism. Fr.o.m. tredje årskursen svarar handikappservicen för morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt specialomsorgslagen.

Då barn i behov av stöd deltar i morgon- och eftermiddagsverksamhet, är planeringen och åskådligheten av verksamheten och tidsanvändningen samt förutseende av olika situationer speciellt viktiga. Vid planeringen av arbetssätten och verksamhetsomgivningen ska barnens ålder och utvecklingsskede samt individuella behov beaktas. Verksamheten ska stöda självkänslans och den egna aktivitetens utveckling, den sociala tillväxten samt frigörelsen enligt egna förutsättningar. Barnen uppmuntras att ta egna initiativ och att bli aktiva.

Som ledare för elever som i första hand behöver särskilt stöd fungerar för uppgiften utbildade ledare. Ledarnas professionella kunnande i arbetet med barn som behöver stöd stärks bl.a. genom utbildning. Ledarnas arbete stöds också genom konsultation som ges av speciallärare och elevvårdspersonal.

1.8 Verksamhetsenheter

I Vasa ordnas skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet i skolor samt i föreningars egna eftermiddagsklubbar. Morgonverksamhet (kl 8.00–9.00) ordnas efter behov och möjligheter.

Det finns 23 stycken verksamhetsenhet, varav 10 är grundläggande utbildningens egna och 13 upprätthålls av föreningar och organisationer. Ca 850 barn kan delta i verksamheten.

Finskspråkig verksamhet:

Grundläggande utbildningens egna:	Upprätthålls av samarbetsparter:
Hietalahden koulu	VPS Juniorit ry:
Isolahden koulu	- Idrottscentret
Keskuskoulu	- Huutoniemen koulu
Länsimetsän koulu	- Isolahden koulu
Nummen koulu	- Länsimetsän koulu
Merikaarron koulu	- Onkilahden koulu
Savilahden koulu	
Suvilahden koulu	
Tervajoen koulu	Vaasan kristillinen koulu
Vanhan Vaasan koulu	Vaasan Rudolf Steinerkoulu

Svenskspråkiga verksamheten arrangeras helt av serviceproducenterna:

Folkhälsan Valfärd AB:

- Gerby skola (1kl.)
- Haga skola
- Sundom skola
- Vikinga skola

Vasa Settlementförening, Gerby Vestis, Gerby skola (2 kl.)

Föräldraföreningen för fritidsklubben i Vasa centrumområde r.f.
-Vasa övningskola

2 Eftermiddagsverksamhetens centrala innehåll

Morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen är verksamhet med en trygg vuxen person nära barnet och består av lek, spel, idrott, musik, konst- och hantverk, läsning, drama och fri samvaro som enheterna ordnar självständigt. För eleverna ordnas möjlighet till läxläsning, liksom för vila och avkoppling. Daglig vistelse utomhus ger barnet en naturlig chans till lek och rörelse på egna villkor. Då verksamheten planeras beaktas barnens och vårnadshavarnas önskemål. Strävan är att få balans mellan ledd verksamhet och egen verksamhet så att eftermiddagen inte blir för tung.

Även under tiden för mellanmålet ingår fostrande handledning. Barnen handleds till en ändamålsenlig måltidsrytm samt goda matvanor och bordsskick i en lugn miljö. Ett mångsidigt innehållsutbud stärker barnens kulturella identitet. Genom sånger, lekar och fester bekantar man sig med de finländska traditionerna och traditioner i andra kulturer. Innehållet kan ansluta sig till målinriktad fritidsverksamhet eller annan verksamhet som stödjer utvecklingen. Verksamheten ska också ge barnen möjlighet att hitta en egen hobby. Skolans klubbverksamhet och grundläggande konstundervisning kan vara en del av barnets morgon- och eftermiddagsverksamhet.

2.1 Uppgörande av verksamhetsplaner för enheterna

Varje morgon- och eftermiddagsenhet gör upp en egen verksamhetsplan. I verksamhetsplanen ingår uppgifter om bl.a. öppethållningstider, ledarna, verksamheten, samarbetet, vikariearrangemang, barngruppen, arbetsfördelning och deltagande i utbildning. Varje enhet ska bekanta sig med säkerhets- och räddningsplanen. Säkerhetsaspekterna ska beaktas även i verksamhetsplanen. Enligt lagen är skötseln av en olyckshändelse avgiftsfri för barnet och olyckshändelsen ska dokumenteras (säkerhets- och räddningsplanen). I verksamhetsplanen ska det finnas ett omnämmande om att utflykter görs tillsammans med barnen.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten ska bestå av följande innehållsmässiga helheter:

- ☞ etisk utveckling och jämställdhet
- ☞ lek och samspel
- ☞ motion och utevistelse
- ☞ måltider och vila
- ☞ kultur och traditioner
- ☞ praktiska färdigheter och pyssel
- ☞ visuellt, musikaliskt, kroppsligt och verbalt uttryck
- ☞ mediekunskap
- ☞ vardagssysslor, livsmiljö och hållbar livsstil
- ☞ olika teoretiska och praktiska ämnen

Enheternas verksamhetsplaner binder ledarna till verksamheten och varje ledare deltar i planeringen efter egen förmåga och egna resurser med beaktande av föräldrarnas och barnens delaktighet. Planeringens verksamhetsformer och ansvarsfördelning kommer man överens om i enheterna. Planeringen av verksamheten ska indelas i perioder t.ex. verksamhetsperiod, månad, vecka och stund med beaktande av kalenderårets högtider, växlingar i årstider, skolans läroplaner och gemensamma tillställningar samt till buds stående utrymmen och material. Vårdnadshavarna ska informeras om verksamhetsplanen och innehållet i verksamheten.

3 Organisering av verksamheten

För koordineringen av skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet svarar grundläggande utbildningen som också beslutar om linjerna för verksamheten, om utvärdering och utveckling samt bereder de ärenden som nämnden fattar beslut om. Ledningsgruppen för grundläggande utbildningen fungerar som styrgrupp.

3.1 Skolan

Till de delar som morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolelever ordnas som en del av skolans verksamhet, ska verksamheten antecknas i skolans plan för läsåret. Skolan ser också till att de utrymmen och redskap som används i verksamheten är i sakligt skick. Det extra arbete och ansvar som ordnandet av verksamheten medför kan beaktas vid överenskommelse om rektorns undervisningsskyldighet.

3.2 Arbets- och ansvarsfördelningen med serviceproducenterna

Staden står för ledarnas introduktionsutbildning och ingår ett avtal med serviceproducenterna, samlar in kostnadsuppgifterna och de uppgifter som ska sändas till statistikcentralen samt informerar vårdnadshavarna om inledande av den lagstadgade verksamheten.

Serviceproducenten står själv för ledarnas löner, verksamhetsmaterial samt försäkringar och anställer sina egna arbetstagare. Serviceproducenten fakturerar elevernas verksamhetsavgifter och informerar vårdnadshavarna och skolorna om den egna enhetens verksamhet. Serviceproducenten ansvarar för att verksamheten är i enlighet med de grunder som getts om skolelevers morgon- och eftermiddagsverksamhet.

4 Samarbete och information

Förvaltningen för grundläggande utbildning utarbetar alla meddelanden som gäller de barn som deltar i morgon- och eftermiddagsverksamheten och sänder materialet vidare till skolorna för utdelning. Som informationskanal används också Wilma-programmet. Också stadens internet-sidor betjänar den externa informationen. Till de barn som deltar i morgon- och eftermiddagsverksamheten skickas redan på våren hem ett meddelande om morgon- och eftermiddagsverksamheten. Ledarna vid morgon- och eftermiddagsverksamhetens enheter svarar för enheternas egna meddelanden till skolan och vårdnadshavarna.

4.1 Samarbete med hemmen

Målsättningen med eftermiddagsverksamheten är att stöda hemmet i uppfostringen. Vårdnadshavarna bär det främsta ansvaret för barnens fostran, ledarnas ansvar är yrkesmässigt. Ledarnas arbete följer principen om fostransamverkan, vilket innebär att de som professionella fostrare förbinder sig att tillsammans med vårdnadshavarna stödja barnens uppväxt, utveckling och lärande. Hemmen uppmuntras att delta aktivt.

Genast vid verksamhetsperiodens början ordnas ett föräldramöte eller enskilda diskussioner för vårdnadshavarna och på våren diskuteras resultatet av verksamheten och barnens utveckling. Verksamhetsenheterna delar under höst- och vårterminen ut egna meddelanden till hemmen. På våren kan föräldrar och barn utvärdera verksamheten under den gångna perioden.

Samarbete kring enskilda barn mellan skolorna, daghemmen, specialbarntädgårdslärarna, skolpsykologerna, skolkuratorerna och rådgivningarna är möjligt med vårdnadshavarnas tillstånd.

4.2 Samarbete med skolan

Samarbetet mellan skolan och enheten för morgon- och eftermiddagsverksamhet är nödvändigt med tanke på verksamheten. Samarbetet förutsätter ett aktivt grepp från ledarna mot skolan. Informationsförmedlingen underlättas om parterna (rektorer, lärare, ledare) känner varandra och träffas regelbundet. Det är speciellt viktigt att meddela ledarna om ändringar av arbetstider. En bra länk mellan lärare och ledare är Wilma-programmet. Också överenskommelser om gemensam praxis och avtal förenklar vardagen både för barn och vuxna. Andra samarbetsformer är bl.a. föräldramöten eller -kvarter, gemensamt utnyttjande av skolgångsbiträden, samarbete mellan elevvårdsteamet och ledarna för morgon- och eftermiddagsverksamheten eller användningen av skolans utrymmen och material.

I början av en ny verksamhetsperiod går man tillsammans igenom bl.a. samarbetsformer och informationsärenden och introduktion. Andra gemensamma sammankomster ordnas av verket under läsåret. För personalen kan också ordnas gemensam utbildning under läsåret. Eftermiddagsverksamhetens ledare deltar vid behov i elevvårdsgruppens möten. Skolan ansvarar för utdelningen av blanketter till dem som vill ha dem.

4.3 Samarbete med olika förvaltningar

Verksamheten planeras och förverkligas tillsammans med kultur-, fritids- och idrottsväsendet samt socialväsendet, tekniska sektorn och matserviceenheten. Vid planeringen av säkerhetsaspekter iakttas de linjer som stadens trygghetsarbetsgrupp har utarbetat både för barn och personal. Ansvaret vid olyckshändelser har den förvaltning som ordnar verksamheten.

4.4 Det yrkesövergripande samarbetet

Skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet samarbetar med olika kommunala förvaltningsorgan samt andra aktörer. Målsättningen är att utgöra ett stöd i vardagen för barnet och barnets familj samt att föra fram olika stödfunktioner i ett så tidigt skede som möjligt. Inom morgon- och eftermiddagsverksamhet strävas efter så brett yrkesövergripande samarbete som möjligt för att trygga barnets välfärd.

Om ett barn flyttar till morgon- och eftermiddagsverksamhet som anordnas av en annan utbildningsanordnare, ska den tidigare utbildningsanordnaren, utan hinder av sekretessbestämmelserna, genast lämna uppgifter som är nödvändiga för undervisningen eller verksamheten. Motsvarande uppgifter kan också ges på den nya utbildningsanordnarens begäran (Lag om grundläggande utbildning 40 § 2 mom., 642/2009).

4.5 Nätverkssamarbete

Utbildningsstyrelsen har tillsatt lokala utvecklingsnätverk (15) för morgon- och eftermiddagsverksamheten och klubbverksamheten i skolorna, och kallat kontaktpersoner och personliga ersättare till nätverken. Målsättningen med det lokala nätverket är utvecklingen av det lokala nätverksarbetet för morgon- och eftermiddagsverksamheten och klubbverksamheten i skolorna och att stöda den lokala ledningen samt att utveckla verksamhetens kvalitet. Den person som svarar för koordineringen av morgon- och eftermiddagsverksamhet deltar i det lokala utvecklingsnätverksarbetet.

5 Personal

5.1 Ledarna

Barnens självständighet ökar i takt med att de växer, men de behöver fortsättningsvis trygghet, närvaro och handledning av en vuxen. Inom morgon- och eftermiddagsverksamheten ska med hänsyn till hur verksamheten ordnas finnas ett tillräckligt antal yrkeskunniga ledare. Om behörighetskraven för ledarna inom morgon- och eftermiddagsverksamheten stadgas i statsrådets förordning om behörighetskrav för undervisningsområdets personal (989/1998), till vilken har bifogats stadganden om behörighetskrav för ledare inom morgon- och eftermiddagsverksamhet (115/2004 9 a §). Behörighetskraven trädde i kraft 1.8.2009. Utbildningsstyrelsen följer upp hur behörighetskraven förverkligas.

Behörig att fungera som ledare är en person, som 1) har avlagt för uppgiften lämplig högskoleexamen, examen på institutnivå, facklig grundexamen eller motsvarande tidigare studier, yrkesexamen eller specialyrkesexamen och som i samband med utbildningen eller genom erfarenhet visat förmåga att fungera som ledare för barngrupp eller 2) som har behörighet att ge klassundervisning, förundervisning, specialundervisning eller ämnesundervisning eller fungera som elevhandledare.

I skolornas egna morgon- och eftermiddagsverksamhetsenheter kan förutom de egna ledarna de skolgångsbiträden som redan finns i skolan utnyttjas genom att man utökar och anpassar deras arbetstid enligt behov. Rekryteringen av ledare sköts av förmanen (vid behov i samarbete med verket). Ett intyg enligt lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn 504/2002 ska uppvisas av personalen.

Den ansvariga ledaren svarar för den dagliga verksamheten tillsammans med andra ledare, praktikanter och studerande. Den ansvariga ledaren har huvudansvaret för att göra upp planer och för barngruppen samt för att leda verksamheten. Ansvariga ledaren sköter om kontakten till förvaltningen för den grundläggande utbildningen, hemmen och skolan i samarbete med övriga ledare. Ledaren verkar i samarbete med ansvariga ledaren i handledningen av gruppen och vid olika arrangemang och planering.

Personalen i morgon- och eftermiddagsverksamheten får inte röja sekretessbelagda uppgifter om barnen eller deras vårdnadshavare eller överlåta sekretessbelagda dokument till utomstående. Uppgifter får röjas eller dokument överlåtas endast om vårdnadshavaren gett sitt specifika samtycke till det. Personer som ansvarar för den grundläggande utbildningen och elevvården kan, till personer som ansvarar för morgon- och eftermiddagsverksamheten, överlåta uppgifter som är nödvändiga för att verksamheten ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

5.2 Verksamhetsgrupper

Grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten stadgar att verksamheten ska ordnas så att den erbjuder mångsidig, ledd och stimulerande verksamhet, garanterar en trygg verksamhetsmiljö och ger tillfälle till vila i lugn omgivning.

Personalens antal planeras i samarbete med skolorna. På gruppens storlek inverkar även utrymmenas storlek samt antalet barn som får särskilt stöd. Utgångspunkten är att i varje grupp finns minst två ledare och för varje grupp om 15 allmänundervisningselever finns en ledare som fyller behörighetskraven. För varje grupp förordnas en egen ledare.

5.3 Fortbildning, introduktions- och läroavtalsutbildning för ledarna

Avsikten med utbildningen är uppehållande och utvecklande av kvaliteten. Under verksamhetsåret ordnas introduktionsutbildning för personalen samt två fortbildningsdagar under läsåret. Föräldrarna får information om dessa i god tid. Föräldrarna sköter själva om barnets vårdarrangemang under utbildningsdagarna.

Ledarna inom morgon- och eftermiddagsverksamheten har möjlighet att under läsåret delta i olika former av personalutbildning, bl.a. i den utbildning som ordnas på Pedagogiska brickan. Dessutom har morgon- och eftermiddagsverksamhetsledarna möjlighet att delta i olika personalutbildningar som ordnas under läsåret och i olika utbildningstillfällen som samarbetspartners ordnar. Det är viktigt att serviceproducenternas ledare deltar i utbildningen för att verksamheten ska förenhetligas.

Inom staden försöker man också ordna utbildning som ger behörighet som yrkesexamen och fristående examen och läroavtalsutbildning.

6. Budget

Förutom den lagstadgade klientavgiften får kommunen för de utgifter som morgon- och eftermiddagsverksamheten medför en statsandel enligt Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Inom ekonomin för verksamheten iakttas en sparsam linje i enlighet med de anvisningar som staden godkänt. För materialanskaffningarna får enheterna varje kalenderår ett skilt eurobelopp för varje elev som deltar i verksamheten. I verksamhetsbidraget till samarbetspartnerna ingår ett materialbidrag per elev.

7. Uppföljning och utvärdering

7.1 Utvärdering

Enligt lagen om grundläggande utbildning 21 § ska utbildningsanordnaren delta i extern utvärdering av verksamheten. Lagen om grundläggande utbildning 48c § stadgar att uppföljningen av morgon- och eftermiddagsverksamhet är sådan utvärdering. Lagen ålägger kommuner som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning att delta i Utbildningsstyrelsens nationella uppföljningsförfrågan. (Lagen om ändring av lagen om grundläggande utbildning nr 1136/2003). Utvärderingsresultaten publiceras på stadens nätsidor och ges till nämnden för kännedom.

Förutom den nationella uppföljningen utvärderas verksamheten på våren genom en förfrågan om kundbelåtenhet. Vårdnadshavarna, barnen och arbetstagarna utvärderar den förverkligade verksamheten. För arbetstagaren reserveras tid för utvärdering. Utvärderingsresultaten används vid planeringen av verksamheten för följande verksamhetsperiod. Utöver den skriftliga utvärderingen beaktas i planeringen och utvecklandet den övriga respons som man har fått under läsåret.

Utgångspunkten för utvecklingen av en högklassig morgon- och eftermiddagsverksamhet är *Kvalitetskriterier för den grundläggande utbildningen, morgon- och eftermiddagsverksamheten inom den grundläggande utbildningen och för skolans klubbverksamhet (2012)*, som Undervisningsministeriet utarbetat. Som en del av kvalitetsarbetet inom den grundläggande utbildningen definieras vad som förutsätts av en högklassig morgon- och eftermiddagsverksamhet i Vasa.

7.2 Uppföljning och statistik

Förvaltningen för grundläggande utbildning samlar i september in statistikuppgifter av enheterna inom morgon- och eftermiddagsverksamheten. Uppgifterna ska meddelas årligen enligt situationen 20.9 till Undervisningsministeriet. Också vårterminens kontrolluppgifter enligt situationen 20.1 insamlas. Under läsåret insamlas vid behov uppföljningsuppgifter om t.ex. antalet barn som deltar i verksamheten, kostnader och förverkligande av arbetstimmar.

8. Marknadsföring och sponsring

I eftermiddagsverksamheten eller i verksamhet som jämförs med den får inga reklamer, broschyrer eller annat reklammaterial eller särskild världåskådningsmaterial eller konfessionell material delas ut, hållas framme eller förefinnas.

9. Avtal med serviceproducenterna

Staden ger ett bidrag enligt nämndens beslut för kostnaderna för verksamheten åt de föreningar som deltar i verksamheten. Förutom avtalet är även verksamhetsplanen samt lagstiftningen och de av Undervisningsministeriet fastställda grunderna bindande för serviceproducenterna.

10. Tyngdpunktsområden

Förutom kvalitetsarbete ligger tyngdpunkten inom morgon- och eftermiddagsverksamheten under åren 2016–2018 vid följande områden:

Lek och växelverkan

Leken indelas i fri lek och ledda lek- och verksamhetsstunder både inom- och utomhus. Verksamhetsstunderna kan exempelvis bestå av musik- och motionslekar, bollspel samt traditionella lekar. De behov och intressen som barnen själva ger uttryck för lägger grunden för planeringen av ledda lekar och stunder.

Lekens betydelse för barns utveckling och lärande är stor, via leken lär man sig det centrala i växelverkan: hur kontakten till en annan människa uppstår och hur man upprätthåller den. Det finns leksaker och lekredskap, brädspel samt redskap för inom- och utomhusspel som man vid verksamhetsställena får leka och spela med.

Motion och utevistelse

Motion som främjar barns aktivitet och utevistelse hör tydligt ihop med morgon- och eftermiddagsverksamhetens grunder och är även en av regeringens spetsprojekt. Barnets dagliga motion och utevistelse beaktas i veckoplanen där det reserveras tid både för självständig och ledd motion. Barnen bör ha möjlighet till minst en timmes utevistelse vid varje verksamhetsställe.

Ansvaret för den dagliga motionen ligger hos ledarna. I morgon- och eftermiddagsverksamheten bör man i synnerhet beakta de barn som rör sig mindre eftersom motionen stöder barnets helhetsmässiga välmående och utveckling. Ledarna i morgon- och eftermiddagsverksamheten leder Action-idrottsklubbar en gång i veckan, vilket gör innehållet i den ledda motioneringen mångsidigare och stöder verksamheten. Ledarna får utbildning och introduktion i att leda Action-idrottsklubbarna.

Livsmiljön och ett hållbart levnadssätt

Barnet anammar ett hållbart miljöansvar och levnadssätt via olika spel och lekar, genom att respektera naturen och ta vara på gemensamma och egna saker. Den egna verksamhetsmiljön hålls prydlig, och positiva erfarenheter av naturen och näromgivningen erbjuds via utflykter och lek i naturen i närheten av det egna verksamhetsstället.

Vasa stads energi- och klimatprogram tas i beaktande i morgon- och eftermiddagsverksamheten. Man strävar efter att minska användningen av naturtillgångar genom att återanvända och sortera samt genom att fästa uppmärksamhet vid el- och vattenförbrukningen. I sysselsättningen föredras natur- och återvinningsmaterial.

11. Verksamhetsplanens ikraftvarande

Denna verksamhetsberättelse träder i kraft 1.8.2016 och är i kraft tillsvidare. Förvaltningen för den grundläggande utbildningen i Vasa stad har under verksamhetsperioden möjlighet att justera denna verksamhetsplan, ifall den egentliga verksamheten eller lag- och organisationsförändringar förutsätter det. Ändringarna godkänns av nämnden för småbarnsfostern och grundläggande utbildning.

Handlingar som reglerar morgon- och eftermiddagsverksamheten inom grundläggande utbildning

- Lag om grundläggande utbildning (628/1998) 48 a, b, c, d, e ja f § (1136/2003)
- Lag om grundläggande utbildning 17 § 2 mom. (642/2010)
- Lag om grundläggande utbildning 30 § 1 mom. (624/2010)
- Lag om grundläggande utbildning 40 § 2 mom. (624/2009)
- Ändring och komplettering av grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, FÖRESKRIFT 50/01/2010
- Barnskyddslag 12 § 417/2007
- Barnskyddslag i 25 § 417/2007
- Kommunallag (365/1995) 16 § 1 mom och 50 § 1 mom. (1068/2008) och 2 mom.
- Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 5 § 3 a (1137/2003)
- Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) 2 § 2 mom. (1138/2003)
- Statsrådets förordning 8115/2004
- Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999)
- Lag om offentlig upphandling (348/2007)